

KONCEPCE PROGRAMŮ ŠKOLSKÉ PRIMÁRNÍ PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ (PŠPP)

Prevalis, z. s.

**všeobecná a selektivní prevence
(programy DPPP a PROTK)**

LISTOPAD 2017 (úprava ÚNOR 2018)

OBSAH

Obecné informace o Prevalis, z. s.

1. 1 Činnost Prevalis, z. s.

1. 2 Cíle organizace v oblasti prevence rizikového chování

Programy školské primární prevence

2. 1 Východiska programů

2. 2 Cíle programů školské primární prevence

2. 3 Informovanost o programech

2. 4 Dostupnost programů školské všeobecné a selektivní PP

2. 5 Úrovně specifické primární prevence

2. 6 Základní informace o PŠPP

2. 6. 1 Věkové kritérium

2. 6. 2 Kritérium náročnosti

2. 6. 3 Institucionální kritérium

Zásady poskytování programů VPP a SPP (PROTK)

3. 1 Podmínky realizace programů

3. 2 Kritéria pro realizaci programů

3. 3 Kritéria pro odmítnutí realizace programů ze strany poskytovatele

3. 4 Kritéria pro odmítnutí realizace programů ze strany zájemce o program

3. 5 Ukončení spolupráce organizace/poskytovatele a zájemce o program

Objednávky programů všeobecné a selektivní (PROTK) školské primární prevence

4. 1 Objednávka programů všeobecné školské primární prevence

4. 2 Objednávka programů selektivní školské primární prevence

4. 3 Práva a závazky zájemce o programy všeobecné a selektivní (PROTK) školské primární prevence

4. 4 Práva a závazky poskytovatele programů všeobecné a selektivní (PROTK) školské primární prevence

4. 5 Spolupráce se školním metodikem prevence

4. 6 Spolupráce s třídním učitelem

Vedení dokumentace

Realizace programů školské primární prevence

6. 1 DLOUHODOBÝ PROGRAM PRIMÁRNÍ PREVENCE (DPPP)

6. 2 PROGRAM EMOCE DO ŠKOLY PATŘÍ

Etický kodex

Kodex práv klientů Centra primární prevence

1 Obecné informace o Prevalis, z. s.

1. 1 Činnost Prevalis, z. s.

Hlavní aktivitou Prevalis, z. s. je realizace školské primární prevence rizikového chování, akreditovaného vzdělávání v oblasti prevence rizikového chování a inovací ve vzdělávání a realizace aktivit na podporu a ochranu zdraví a podporu pohybových aktivit.

Prevalis, z. s. vykonává následující činnosti:

- realizuje **akreditované vzdělávací programy** pro pedagogy;
- realizuje programy **všeobecné a selektivní primární prevence** ve školách;
- nabízí poradenství v rámci programu **indikované primární prevence**;
- pořádá konference **DNY PREVENCE a Šance pro zdraví**;
- realizuje Specializační studium pro školní metodiky prevence;
- je partnerem semináře **Dítě v krizi** ve Zlíně;
- realizuje **Víkendy/Dny osobnostního rozvoje** pro veřejnost.

1. 2 Cíle organizace v oblasti prevence rizikového chování

Programy školské primární prevence spolku Prevalis, z. s. jsou ve školách a školských zařízeních realizovány od roku 2012. Tyto programy jsou zaměřeny na pozitivní ovlivňování postojů a chování dětí, vytváření zdravého sebepojetí žáků, prevenci šikanování, prevenci užívání návykových látek a prevenci dalších forem rizikového chování.

Centrum primární prevence

Centrum primární prevence (dále jen CPP) vzniklo k 1. 11. 2017 transformací Sekce školské primární prevence, která zahájila činnost v roce 2011. V prvním roce existence bylo hlavním úkolem připravit organizaci na realizaci programů prevence ve školách a školských zařízeních a připravit dokumentaci k této realizaci.

CPP je vedeno pracovníkem s VŠ kvalifikací a absolvovanými dalšími vzdělávacími kurzy (např. kurz krizové intervence) a zahájeným výcvikem s 96 hodinami sebezkušenostní komponenty.

Lektor všeobecné specifické prevence je v Modelu kvalifikačních stupňů v primární prevenci na 1. až 4. kvalifikačním stupni.

Lektor selektivní specifické prevence je v Modelu kvalifikačních stupňů v primární prevenci na 3. nebo 4. kvalifikačním stupni.

Lektor indikované specifické prevence je v Modelu kvalifikačních stupňů v primární prevenci na 3. nebo 4. kvalifikačním stupni.

Vedoucí programů všeobecné a selektivní prevence (sekce v rámci CPP) je v Modelu kvalifikačních stupňů v primární prevenci na 3. nebo 4. kvalifikačním stupni.

Vedoucí programů indikované prevence (sekce v rámci CPP) je v Modelu kvalifikačních stupňů v primární prevenci na 4. kvalifikačním stupni.

2 Programy školské primární prevence

2.1 Východiska programů

Programy školské primární prevence (dále jen “ŠPP”) vychází z reality škol, z praxe realizace programů primární prevence (dále jen “PP”). Motivy lidí (nejen dětí a dospívajících) pro rizikové chování mohou být různé. Může to být: vzdor vůči dospělým, touha odlišovat se, zvědavost, tlak party, neschopnost (či snížená schopnost) navazovat sociální kontakt, nízké sebevědomí, problémy doma, v práci, ve škole, nedostatek citu (nenaplněná citová nádrž) a další. Pracovníci Prevalis, z. s. jsou si existence odlišných motivů pro rizikové chování vědomi a toto vědomí slouží jako východisko pro tvorbu a realizaci školské primární prevence. Prevalis, z. s. zohledňuje, že tyto důvody spadají do oblasti sociální, psychické, fyzické či jejich kombinace.

Programy ŠPP naplňují výstupy stanovené Rámcovým vzdělávacím programem. Formy působení jsou přizpůsobeny věkovým zvláštnostem dětí.

Hlavním východiskem programů prevence je skutečnost, že dětská populace je ve svém vývoji ohrožena celou řadou rizikového chování.

Z výše uvedeného vyplývají základní cíle programů školské primární prevence.

2.2 Cíle programů školské primární prevence

Hlavní cíle programů jsou:

1. snížit míru rizikového chování u cílové populace programů;
2. informovat (v přiměřené míře) cílovou populaci v jednotlivých oblastech rizikového chování a zvýšit schopnost náhledu cílové populace na tuto oblast;
3. nabízet sadu nácvikových dovedností poskytujících orientaci v situacích, kdy se cílová populace rozhoduje o formě chování (volba nerizikové formy chování v dané konkrétní situaci).

2.3 Informovanost o programech

Prevalis, z. s. realizuje opatření ke zvýšení dostupnosti preventivních programů. Šíří informace o organizaci v rámci webových stránek www.prevalis.org, sociálních sítí (Facebook, Youtube), e-mailů pracovníků Centra, telefonicky, na tištěných materiálech (propagačních letáčcích), návštěvou vzdělávacích a osvětových akcí (akce pro rodiče pořádané školami, odborné konference, Dny prevence, Dny KVP,

apod.), na schůzích metodiků prevence, prostřednictvím nástěnek ve sborovnách spolupracujících škol (těch, kde Prevalis, z. s. programy ŠPP již realizuje).

Prevalis, z. s. poskytuje informace klientům a jejich rodinám o dalších možnostech odborné péče. Prevalis, z. s. v případě potřeby zprostředkuje kontakty na příslušné PPP, OSPOD či další organizace poskytující programy školské prevence. Na www.prevalis.org má Prevalis, z. s. vytvořenou Mapu sítě.

2. 4 Dostupnost programů školské všeobecné a selektivní PP

Programy jsou přístupné bez zbytečných odkladů, po dohodě se zájemcem o program/y (školou). V době nejbližší se přistupuje k zařazení školy, resp. třídy do harmonogramu realizace programu školské primární prevence. Pokud nemůžeme školu do programu zařadit, je doporučena k oslovení jiné/é organizace působící v regionu. Vedoucí CPP průběžně a prokazatelně sleduje, aby programy probíhaly pravidelně, bez zbytečných prostojeů.

Programy jsou dostupné všem bez ohledu na pohlaví, věk, rasu, politické přesvědčení, náboženství, právní či společenské postavení, psychický či fyzický stav a socioekonomický status.

2. 5 Úrovně specifické primární prevence

Základní charakteristikou efektivní primární prevence rizikového chování je dlouhodobá a kontinuální práce s dětmi a mládeží, která je prováděna s jednou třídou, menší skupinou nebo jednotlivcem, za aktivní účasti cílové skupiny. Specifickou primární prevencí lze rozdělit podle cílové skupiny, intenzity programu, podle prostředků a nástrojů, které program využívá a dle úrovně zapojení cílové skupiny, a to do tří úrovní:

- **Všeobecná primární prevence** – se zaměřuje na běžnou populaci dětí a mládeže, zohledňuje pouze věková kritéria. Jedná se většinou o programy pro školní kolektivy (obvykle třída, skupiny do 30 účastníků).
- **Selektivní primární prevence** – se zaměřuje na skupiny osob, u kterých jsou ve zvýšené míře přítomny rizikové faktory pro vznik a vývoj různých forem rizikového chování a jsou většinou více ohrožené než jiné skupiny populace. Pracuje se zde s třídními kolektivy nebo s menšími skupinami (případně i jednotlivci).
- **Indikovaná primární prevence** – je zaměřena na jedince, u kterých se již vyskytly projevy rizikového chování. Jedná se o práci s populací s výrazně zvýšeným rizikem výskytu či počínajících projevů rizikového chování. Jedná se o individuální práci s klientem, případně skupinové aktivity indikovaných jedinců.

2. 6 Základní informace o PŠPP

Název programu: *Dlouhodobý program primární prevence*

Typ programu: Všeobecná.

Oblast zaměření: Specifická prevence.

Cílová skupina: Děti předškolního věku a žáci I. i II. stupně základní školy, studenti 1. ročníku střední školy.

Délka programu: 3 hodiny pro děti MŠ, dvouhodinové bloky pro žáky ZŠ a SŠ - zájemce o program vybírá dle Preventivního programu školy

Název programu: *Emoce do školy patří*

Typ programu: selektivní

Oblast zaměření: specifická prevence

Cílová skupina: děti předškolního věku a žáci I. i II. stupně základní školy, studenti 1. ročníku střední školy

Délka programu:

Program rozvoje třídního kolektivu: 9 hodin v jedné třídě (3 tříhodinová setkání)

Skupina osobního růstu - Kamarádov: 20 hodin (10 dvouhodinových setkání)

Název programu: *Mluv se mnou*

Typ programu: indikovaná

Oblast zaměření: specifická prevence

Cílová skupina: Žáci ZŠ, SŠ, studenti VŠ

Délka programu: Obvykle 6 setkání v délce 45 minut

Cílová skupina programů ŠPP

Prevalis, z. s. realizuje programy ŠPP v Praze a v Moravskoslezském kraji.

Cílovou skupinu, pro niž jsou určeny programy ŠPP, tvoří děti a mládež. Cílové skupiny jsou definované třemi základními kritérii:

2. 6. 1 Věkové kritérium

Cílovou skupinou plošné primární prevence rizikového chování jsou žáci a studenti škol a školních zařízení a jejich pedagogové. Převážně se jedná o žáky a studenty od předškolního věku až po mládež.

Dle věkového kritéria rozlišujeme následující kategorie:

- Předškolní věk (3-6 let)
- Mladší školní věk (6-12 let)
- Starší školní věk (12-15 let)
- Mládež (15 -18 let)
- Mladí dospělí (18 - 26 let)
- Dospělá populace (nad 26 let)

2. 6. 2 Kritérium náročnosti

Kritérium náročnosti diferencuje cílovou populaci dle ověřitelné a ve vztahu k rizikovému chování relevantní míry sociální a zdravotní zátěže a dalších komplikujících faktorů. Smyslem tohoto kritéria je v co možná nejobecnější rovině určit možnou zdravotní a sociální zátěž, která se promítá jak do zvýšené vulnerability ke vzniku rizikového chování, tak do samotné náročnosti preventivní práce.

Kritérium náročnosti diferencuje cílovou populaci následovně:

- nezasažená, bez zdravotně sociální zátěže (plošné programy specifické primární prevence)
- nezasažená, s výraznou sociální zátěží
- zasažená, bez výrazné sociální zátěže
- zasažená, s výraznou sociální zátěží

U prvních dvou skupin cílové populace Prevalis, z. s. realizuje programy všeobecné primární prevence, u cílové populace zasažené bude Prevalis, z. s. realizovat programy z oblasti selektivní a indikované prevence. Skupiny, kterým jsou programy školské primární prevence určeny, nejsou složeny pouze z jedné skupiny náročnosti. Lektoři prevence často pracují hned s několika skupinami náročnosti, a proto musí být při realizaci programů flexibilní. Je však třeba dodržet typ realizovaného programu.

2. 6. 3 Institucionální kritérium

Toto kritérium definuje cílovou skupinu z hlediska institucionálního zázemí, ze kterého skupina pochází, a kde je prevence realizována. Prevalis, z. s. realizuje programy ŠPP u klientů, jež náleží do skupiny:

- Žáci a studenti (mateřských), základních, středních škol, vysokých škol.

Programy všeobecné (DPPP) a selektivní prevence (PROTK) cíleně pracují také s třídními učiteli. Třídní učitel si může zvolit roli pozorovatele, aktivního účastníka programu nebo kombinovat oba způsoby zapojení dle potřeb. Po skončení programu konzultujeme stav třídy a možnosti další práce se žáky. Další cílovou skupinou jsou školní metodici/metodičky prevence a vedení škol, kde programy ŠPP probíhají. I s nimi je program konzultován a na realizaci programu se tedy též podílejí.

3 Zásady poskytování programů VPP a SPP (PROTK)

3. 1 Podmínky realizace programů

Programy (DPPP a PROTK) jsou realizovány zpravidla v prostorách škol. Dohledovou povinnost nad žáky vykonává přítomný pedagog dané školy. Zajištění bezpečnosti žáků je záležitostí školy.

Programy probíhají zpravidla v době školního vyučování.

Škola předem informuje klienty o konání programu a motivuje je k aktivní účasti.

Programy jsou uskutečňovány bez ohledu na pohlaví, věk, rasu, vyznání, politické přesvědčení, psychický a fyzický stav klientů.

Programy jsou uskutečňovány bez zbytečných odkladů.

Programy jsou uzpůsobeny intelektu, věku a zkušenostem cílové skupiny.

Nabídka programů ŠPP je veřejně dostupná na internetových stránkách www.prevalis.org, je pravidelně rozesílána školám a školským zařízením v Praze a Moravskoslezském kraji.

Programy jsou inovovány s ohledem na aktuální potřeby zájemců o programy.

3. 2 Kritéria pro realizaci programů

Pro zařazení do harmonogramu realizace programů ŠPP musí škola kontaktovat Prevalis, z. s., nejlépe vedoucího CPP.

Zájemci jsou o programech informováni na webových stránkách organizace www.prevalis.org, na sociálních sítích (Facebook, Youtube), na letáčku s nabídkou PŠPP, na nástěnkách ve sborovnách spolupracujících škol (těch, kde Prevalis PŠPP již realizuje), na schůzích metodiků prevence, kterých se pracovníci Prevalis pravidelně účastní, na odborných konferencích, kterých se pracovníci škol a školských zařízení také účastní.

Se školami, v nichž jsou realizovány programy všeobecné a selektivní ŠPP v rámci dlouhodobější spolupráce, Prevalis, z. s. uzavírá písemnou Smlouvu o spolupráci v oblasti realizace programů ŠPP (dále jen "Smlouvu") na dobu neurčitou (není-li požadavek školy jiný). Jednotlivé preventivní bloky škola objednává prostřednictvím Závazné objednávky školy. V případě krátkodobější spolupráce se uzavírá dohoda prostřednictvím e-mailu. V obou případech je podepsán Informovaný souhlas zájemce o program všeobecné a selektivní školské primární prevence.

Jednotlivé školy jsou v průběhu školního roku oslovovány s nabídkou, která je zpravidla dvakrát za rok aktualizována.

V případě naplnění kapacity organizace jsou zájemci zařazeni do pořadníku a na jeho základě poté osloveni s nabídkou.

Programy PROTK jsou zaměřeny na skupiny osob, u kterých jsou ve zvýšené míře přítomny rizikové faktory pro vznik a rozvoj různých forem rizikového chování. Jsou více ohroženy než jiné skupiny cílové populace. Programy reflektují místní specifika a jsou zapojeny do místního regionálního systému preventivního působení. Podoba programů je tvořena na základě specifík dané cílové skupiny.

Programy jsou realizovány zpravidla v prostorách škol. Dohledovou povinnost nad žáky vykonává přítomný pedagog dané školy. Zajištění bezpečnosti žáků je záležitostí školy.

Programy probíhají zpravidla v době školního vyučování.

Škola předem informuje účastníky o konání programu a motivuje je k aktivní účasti.

Programy jsou uskutečňovány bez ohledu na pohlaví, věk, rasu, vyznání, politické přesvědčení, psychický a fyzický stav klientů.

Programy jsou uskutečňovány bez zbytečných odkladů.

Programy jsou uzpůsobeny intelektu, věku a zkušenostem cílové skupiny.

Třídní učitel je přítomen na programu a po předchozí domluvě s lektory si zvolí způsob zapojení do programu. Třídní učitel vyplní před programem vstupní dotazník a účastní se osobního setkání s lektorem prevence, zakázka je definována v Informovaném souhlasu.

Zákonní zástupci jsou o programu informováni. Mají též možnost vyslovit nesouhlas s účastí svého dítěte na programu. V takovém případě se dítě programu neúčastní. Zajištění informovanosti zákonných zástupců je záležitostí školy.

3. 3 Kritéria pro odmítnutí realizace programů ze strany poskytovatele

Poskytovatel může odmítnout realizaci programů všeobecné a selektivní ŠPP, jestliže vedení školského zařízení vyžaduje pouze předání informací (jednorázová přednáška pro několik spojených tříd) svým žákům nebo studentům bez rozdílu věku (a v počtu vyšším než 30) a odmítá kontinuální spolupráci spočívající v návaznosti programů. V tomto případě lektor prevence pouze informuje o nabídce organizace, o možnosti kontaktovat ji v případě potřeby programu/ů selektivní prevence. Dále předá kontakty z Mapy sociální sítě.

Prevalis, z. s. nebude programy realizovat v případě, že zástupci školy nedodrží Smlouvou dohodnuté podmínky spolupráce (např. čas, místo aktivity, počet účastníků) nebo zájemce o program/y požaduje službu, která je v rozporu s Etickým kodexem organizace nebo s jeho vnitřními dokumenty, a také v případě, že organizace Prevalis, z. s. je kapacitně vytížena. V případě kapacitní vytíženosti organizace je zájemci nabídnuto zařazení do pořadníku nebo je odkázán na jinou odbornou organizaci z Mapy sociální sítě.

Programy nemohou být realizovány lektory, kteří by se realizací dostali do rozporu s Etickým kodexem (např. konflikt rolí).

3. 4 Kritéria pro odmítnutí realizace programů ze strany zájemce o program

Zájemce o program má právo odmítnout realizaci programů všeobecné ŠPP nebo selektivní ŠPP v případě, že:

- nesouhlasí s obsahem Smlouvy o spolupráci / Informovaného souhlasu,
- Prevalis, z. s. nedodrží závazky vyplývající ze Smlouvy o spolupráci,
- zájemce o program není spokojený s kvalitou, obsahem a vedením programů ŠPP (podání stížnosti - viz kapitola 2. 6 v Operačním manuálu).

3. 5 Ukončení spolupráce organizace/poskytovatele a zájemce o program

Smlouva se uzavírá na dobu neurčitou. Nabývá platnosti a účinnosti dnem podpisu oběma stranami.

Smlouvu lze ukončit písemnou dohodou obou smluvních stran nebo písemnou výpovědí jedné ze smluvních stran. Za den ukončení platnosti Smlouvy je považován den uvedený v dohodě obou smluvních stran nebo den následující po dni doručení výše uvedené výpovědi druhé smluvní straně.

Uzavřením dohody o ukončení Smlouvy nebo jednostrannou výpovědí Smlouvy nezaniká smluvním stranám právo na vyrovnání vzájemných závazků a dokončení realizace započatých zakázek specifikovaných v Závazné objednávce.

Spolupráce může být ukončena též dokončením smlouveného počtu bloků ŠPP nebo v případě, že organizace nebo škola zanikne.

4 Objednávky programů všeobecné a selektivní (PROTK) školské primární prevence

4. 1 Objednávka programů všeobecné školské primární prevence

V Závazné objednávce školy je zpravidla uvedeno:

- Název a adresa školy
- Kontaktní osoba na škole (jméno a kontaktní údaje)
- Název a typ zvolených programů
- Počet tříd
- Třídy, ve kterých budou programy probíhat
- Celkový počet hodin
- Jméno a podpis objednavatele programu (člen vedení školy, školní metodik prevence, výchovný poradce apod.), (pozn. zpravidla se jedná o kontaktní osobu na škole).

Zájemce o realizaci programů kontaktuje vedoucí CPP se svými požadavky. Na základě prvního kontaktu dojde k předání základních informací o zakázce a je domluven termín organizační schůzky.

V případě dlouhodobější spolupráce je podepsána Smlouva mezi poskytovatelem (Prevalis, z. s.) a zájemcem o programy (školou). Ta je podepsána zpravidla do 30. 9. nebo nejméně dva týdny před prvním blokem programů ŠPP (v případě Smlouvy uzavřené v průběhu školního roku).

V případě krátkodobější spolupráce není vyžadováno uzavření Smlouvy. Za závaznou dohodu o realizaci programů ŠPP je považována i domluva prostřednictvím e-mailu.

Třídní učitelé a další členové pedagogického sboru jsou informováni o průběhu programů ŠPP, počtu jednotlivých preventivních bloků a termínech realizace vedením školy nebo školním metodikem prevence. Zákonné zástupce o realizaci programů ŠPP informuje škola. Tato informovanost se řídí vnitřními komunikačními mechanismy školy.

4. 2 Objednávka programů selektivní školské primární prevence

PROTK - VIZ METODIKA SPP2018

[2. 1 Oslovení potenciálních zájemců](#)

[2. 2 Jednání se zájemcem o program](#)

4. 3 Práva a závazky zájemce o programy všeobecné a selektivní (PROTK) školské primární prevence

Programy jsou realizovány v průběhu školního roku s ohledem na možnosti realizátora.

Škola zastoupena školním metodikem prevence je seznámena s Konceptí programů školské primární prevence Prevalis, z. s., zná a respektuje východiska a principy práce programů a rozlišuje programy všeobecné školské primární prevence a programy selektivní školské primární prevence.

Škola respektuje zásady práce se třídou nebo skupinou. Je žádoucí přítomnost třídního učitele po celou dobu programu ve třídě. Na základě předchozí domluvy s lektorem PP si přítomný pedagog zvolí způsob zapojení do programu. Může být pozorovatelem, aktivním účastníkem programu nebo kombinovat oba způsoby zapojení (viz. 4.6 Spolupráce s třídním učitelem).

Program ve třídě probíhá formou psychosociálních her a technik s následnou reflexí a diskuzí.

Práce lektora je pravidelně supervidována.

Zakázka je stanovena na základě dohody obou stran, písemně je zanesena do Závazné objednávky školy nebo v e-mailu. Škola v zakázce specifikuje výběr, zda objednává o program školské všeobecné nebo selektivní primární prevence a výběr konkrétních preventivních bloků. Objednávkou je též specifikován počet hodin programů ŠPP realizovaný v daném roce. Objednávku škola zasílá na email vedoucího CPP, zpravidla v období duben – květen.

Škola zajistí informovanost pedagogů i žáků o realizaci programů (cíle programů dle specifikace v objednávce, informace z Koncepte realizace programů primární prevence), dále zajistí kontakt lektora prevence a školního metodika prevence, příp. třídního učitele, resp. výchovného poradce na společných konzultacích před zahájením programu, v jeho průběhu i po jeho ukončení. Na základě dohody s vedoucí CPP nebo pověřeným lektorem PP je možné se před zahájením programu domluvit na změně zakázky.

Škola zajistí pro realizaci vhodné prostory, tj. třídu, ve které je možné umístit židle do kruhu a která není průchozí. Škola poskytne zázemí pro lektora (místo, kde konzultuje s třídními učiteli, kde si může odložit věci). Škola zajistí pro lektora vhodný prostor pro případ potřeby individuální konzultace se žáky. Informace získané v rámci individuální konzultace se žáky a o žácích jsou důvěrné. V případě, že se lektoři dovědí informace, na které se vztahuje zákonná ohlašovací povinnost, sdělí tyto informace škole prostřednictvím školního metodika prevence.

Informovat zákonné zástupce žáků zapojených do programu je záležitostí školy.

Škola respektuje domluvené záležitosti specifikované v Závazné objednávce školy nebo v e-mailu. Škola je povinna informovat vedoucí CPP (případně lektora) v případě, že nemůže dodržet smluvený termín, a to nejméně 3 dny před tímto termínem. Ve výjimečných případech (náhlé onemocnění žáků) lze změnit termín den před konáním programu. Současně lze dohodnout náhradní termín.

Za bezpečnost žáků v průběhu bloků programů školské primární prevence zodpovídá škola.

Škola se nezříká zodpovědnosti za své žáky ani v případě nepřítomnosti pedagoga. V případě, že pedagog není přítomen programu, metodik prevence konzultuje před a po programu s lektory průběh programu ŠPP.

Lektoři provádí program v souladu s potřebami klientů dle zásad efektivní PP a respektují její standardy. Programy ŠPP realizuje v souladu se Strategii prevence MŠMT a v souladu s krajskou koncepcí PPRCH, krajskou protidrogovou koncepcí, Akčním plánem v oblasti PPRCH a Etickým kodexem Prevalis, z. s.

Přítomný pedagog vyplňuje po realizaci programu jeho hodnocení.

Škola se zavazuje převzít výuku při předčasném ukončení programu ŠPP ze strany lektorů. Toto ukončení je možné v případě: nespolupráce třídy a výrazného nezájmu o program, nebo v případě krizových situací jako např. ohrožení zdraví a života účastníků, živelné pohromy, havarijní situace apod.

Pokud chce škola ukončit spolupráci v jiném termínu, než je dohodnuto, zavazuje se zaslat písemné odůvodněné rozhodnutí o ukončení nebo si domluvit termín osobní schůzky s vedoucí CPP, na které po odůvodnění dojde k ukončení spolupráce.

Zájemce o program souhlasí, že Prevalis, z. s. využívá statistické údaje, získané během realizace programů ŠPP, k evaluaci a poskytuje je třetím stranám (např. donátorům apod.).

Každý zájemce o program má právo podat stížnost na realizaci programů ŠPP. Podání stížnosti nezadáva pracovníkům Prevalis, z. s. (a jiným osobám) příčinu k jakékoli formě diskriminace stěžovatele. V případě podání stížnosti se postupuje v souladu s podání stížnosti - 2. 6 v Operačním manuálu.

4. 4 Práva a závazky poskytovatele programů všeobecné a selektivní (PROTK) školské primární prevence

Programy jsou realizovány v průběhu školního roku s ohledem na možnosti školy.

Realizátor zajistí konzultaci mezi lektorem prevence a školním metodikem prevence, příp. třídním učitelem, výchovným poradcem. Účelem konzultace je předání informací týkajících se třídy zapojené do programu.

Domlouvání termínů realizace programů ŠPP zajišťuje vedoucí CPP (případně pověřený lektor).

Lektor prevence respektuje domluvené záležitosti specifikované v Závazné objednávce školy nebo e-mailu. Lektor je povinen informovat školu v případě, že nemůže dodržet smluvený termín, a to nejméně 3 dny před tímto termínem. Ve výjimečných případech (úraz lektora, nehoda apod.) lze termín telefonicky změnit tentýž den 15 minut před konáním programu. Realizátor následně dohodne se školou náhradní termín.

Pokud se škola rozhodne od realizace programu odstoupit, vedení školy tak učiní písemně na adresu Prevalis, z. s., Pod Klamovkou 1268/3, 150 00 Praha 5. Současně informuje vedoucí CPP a ředitele organizace.

Stížností žáků či školy na realizaci programů prevence nebo na jednání lektora/ů prevence jsou adresovány vedoucí CPP (2. 6 v Operačním manuálu) nebo řediteli Prevalis, z. s. na adresu prevalis@prevalis.org. V případě nespokojenosti s vyřešením stížnosti škola adresuje stížnost Radě Prevalis, z. s. nebo členské

schůzi Prevalis, z. s. poštou na adresu Rada (Členská schůze) Prevalis, z. s., Pod Klamovkou 1268/3, 150 00 Praha 5.

Lektoři provádí program v souladu s potřebami klientů dle zásad efektivní PP a respektují její standardy. Programy ŠPP realizuje v souladu se Strategií prevence MŠMT a v souladu s krajskou koncepcí PPRCH, krajskou protidrogovou koncepcí, Akčním plánem v oblasti PPRCH a Etickým kodexem Prevalis, z. s.

Domlouvání termínů realizace programů ŠPP zajišťuje vedoucí CPP (případně pověřený lektor).

Realizátor informuje školu o vývoji situací ve třídách, průběhu programu, a to prostřednictvím zpráv o průběhu programu a informačních schůzek se školním metodikem prevence, třídním učitelem, výchovným poradcem, případně s vedením školy.

Po skončení každého bloku programu lektoři informují třídního učitele, případně školního metodika prevence o jeho průběhu.

Zprávu z realizace bloků vyplňují lektoři do 7 dnů po každém realizovaném bloku, následně ji vedoucí CPP schválí a zašle e-mailem škole (do 14 dnů ode dne realizace bloku). Současně ve stejném termínu zpracovávají lektoři Dodatek této zprávy, který je dokumentem pro vnitřní potřebu organizace. Zprávy se archivují.

V případě potřeby může škola požádat o vyhotovení Závěrečné zprávy z programu všeobecné primární prevence, která sestává ze zhodnocení spolupráce se školou, přehledem realizovaných bloků prevence a jednotlivých zpráv z bloků.

Pokud zájemce o program nezajistí vhodné prostředí a podmínky pro realizaci objednaného programu ŠPP, pokusí se lektor domluvit jiný vhodný prostor, nebo uzpůsobí program možnostem třídy, anebo program ŠPP nevykoná a požádá o náhradní termín.

Programy jsou určeny pro jednu třídu, nutná je účast minimálně 75 % žáků, a to v případě, že se jedná o programy zaměřené na vztahy. Pokud bude účast nižší, lze realizovat programy zaměřené na prevenci rizikového chování, a to po domluvě se školním metodikem prevence, a za předpokladu, že se domluví pokračování navazující na tento program, anebo se domluví s pedagogem, jakým způsobem proběhne předání informací těm žákům, kteří chyběli.

Prevalis, z. s. vypracovává Mapu sociální sítě dané lokality (kontakty na odborná a volnočasová zařízení) a pravidelně ji aktualizuje.

V případě výskytu rizikového chování (užívání návykových látek, šikana, rasismus, apod.) jsou pracovníci Prevalis, z. s. povinni informovat zástupce školy. Po skončení bloku, v rámci kterého k těmto zjištěním došlo, uskuteční lektoři osobní setkání s třídním učitelem (případně dalšími pracovníky), kde budou informováni o vzniklé situaci. Lektoři poskytnou nabídku programu selektivní PP, případně odkaz na jinou organizaci poskytující programy školské primární prevence nebo jinou instituci z Mapy sociální sítě. Lektoři sepisují zápis této mimořádné události do zprávy z bloku a programu, zapisují ji též do Knihy mimořádných situací.

Všichni pracovníci Prevalis, z. s. pracují v souladu s Etickým kodexem Prevalis, z. s., podepisují Prohlášení o mlčenlivosti (Zákon č. 101/2000 Sb., O ochraně osobních údajů), respektují Základní listinu lidských práv a svobod a uznávají a respektují autonomii školského zařízení.

Lektoři provádí program v souladu s potřebami klientů dle zásad efektivní PP a respektují její standardy. Programy ŠPP realizuje v souladu se Strategií prevence MŠMT a v souladu s krajskou koncepcí PPRCH, krajskou protidrogovou koncepcí, Akčním plánem v oblasti PPRCH a Etickým kodexem Prevalis, z. s.

4. 5 Spolupráce se školním metodikem prevence

Vedoucí centra primární prevence nebo jí pověřený lektor prevence spolupracuje se školním metodikem prevence. Ten prostuduje Konceptci programů školské primární prevence (všeobecné a selektivní), zašle Závaznou objednávku školy na e-mail klara.vozechova@prevalis.org nebo poštou na adresu organizace (případně předá osobně), zajistí vyplnění Úvodního zhodnocení školy. Školní metodik prevence předá informace o pravidlech průběhu programu školské prevence třídním učitelům a žákům jednotlivých tříd. Je požádán, aby prostřednictvím nástěnky ve sborovně školy, nebo jiným vhodným způsobem, zajistil informovanost pedagogického sboru o plánované realizaci programů ŠPP.

Školní metodik prevence je garantem podmínek realizace programů ŠPP ze strany školy (vyplývají z této Konceptce a Smlouvy o spolupráci).

Lektoři programů ŠPP se školním metodikem prevence spolupracují a pravidelně komunikují (vždy před realizací bloku a po něm).

4. 6 Spolupráce s třídním učitelem

Třídní učitel je nedílnou součástí třídního kolektivu a jeho účast po celou dobu programu ve třídě je žádoucí.

Třídní učitel kontaktuje Prevalis, z. s. před zahájením bloku prevence ve své třídě, aby lektoři prevence získali informace o charakteru třídy, případně o výskytu nežádoucích jevů. Třídní učitel předem informuje žáky své třídy o konání programu a Pravidlech pro žáky a studenty.

Třídní učitel komunikuje s lektory před zahájením přímé práce se třídou a informuje je o aktuální situaci ve třídě, oboustranně jsou zodpovězeny případné dotazy.

Pro oboustranně příjemný průběh bloku prevence má učitel po předchozí domluvě s lektorem možnost zvolit si způsob zapojení do programu. Může sedět mimo kruh, být pozorovatelem. V takovém případě se nezapojuje, nekomentuje dění, pouze pozoruje. Má možnost vidět své žáky jinak než při výuce. Druhou možností je aktivní účast v programu. V takovém případě sedí v kruhu, podílí se na stejných technikách jako žáci, vyjadřuje své názory. Má možnost se žáky sdílet prožitek a něco nového se o sobě i o dětech dozvědět. Třetí možností je kombinace předchozích dvou možností, třídní učitel sedí v kruhu, ale u některých technik si zvolí, dle potřeb, roli pozorovatele. V průběhu programu nebo bezprostředně po jeho skončení vyplní třídní učitel Dotazník pro třídního učitele a předá jej lektorům. Po ukončení jednotlivých bloků se třídou se účastní vzájemné reflexe s lektory, jsou předány informace a případná další doporučení.

5 Vedení dokumentace

Zprávu z realizace bloků všeobecné a selektivní prevence vyplňují lektoři do 7 dnů po každém realizovaném bloku, vedoucí CPP ji schválí a zašle e-mailem škole (do 14 dnů ode dne realizace bloku). Současně ve stejném termínu zpracovávají lektoři Dodatek této zprávy, který je dokumentem pro vnitřní potřebu. Zprávy se archivují elektronicky v příslušných zabezpečených virtuálních složkách.

V případě, že škola požádá, vedoucí CPP sestaví Závěrečnou zprávu z programu za daný školní rok, jedná se o oficiální dokument, který je podepsán vedoucí CPP. Zpráva je sepsána ve dvou vyhotoveních, jedno je předáno vedení dané školy nejpozději 31. 8., druhé je archivováno v prostorách organizace.

Po ukončení spolupráce se zájemcem o program jsou dokumenty archivovány dva roky a poté skartovány v souladu s Vnitřní směrnicí o uchování dokumentů č. j. PREV/024/2018.

Mimořádné události jsou rovněž zaznamenávány do zpráv a do Knihy mimořádných událostí. Těmto tématům je pak věnovaný prostor na poradách týmu, na intervizích a supervizích.

Klíče od dokumentace programů ŠPP má vedoucí CPP a ředitel organizace. Za stav této dokumentace odpovídá vedoucí CPP.

Zájemce o program má právo se informovat o zabezpečení dokumentace, dotýkající se jejich dětí a procesu preventivního programu, který se ho týká. Žádná část této dokumentace nesmí opustit prostory nebo virtuální úložiště organizace.

Podávání stížností

Podávání stížností se řídí ustanoveními v kapitole 2. 6 v Operačním manuálu.

6 Realizace programů školské primární prevence

6. 1 DLOUHODOBÝ PROGRAM PRIMÁRNÍ PREVENCE (DPPP)

program školské všeobecné primární prevence

Zaměřuje se na běžnou populaci bez rozdělování na méně či více rizikové skupiny. Je založen na vizi ucelené péče v oblasti prevence rizikového chování pro žáky po dobu jejich školní docházky. Dlouhodobost a návaznost práce zajistí, že žák během tohoto období projde všemi zásadními tématy.

Všeobecná preventivní práce lektorů je v MŠ, I. a II. stupni základních škol odlišná. Programy pro děti v MŠ jsou zaměřeny na rozvoj komunikačních a sociálních dovedností a na podporu pozitivního klimatu ve třídě.

Dětem z prvního stupně jsou prostřednictvím interaktivních seminářů předávány informace především o návykových látkách (nikotinismus, alkoholismus), dále o gamblerství, bezpečném užívání internetu atd. Programy se také zaměřují na

podporu pozitivního klimatu ve třídě a na rozvoj dovedností spolupráce a komunikace.

U starších žáků se aktivity zaměřují na ošetření rizikových faktorů a na jejich předcházení – rozvoj sebevědomí a sebepojetí, osvojení komunikativních dovedností, upevňování zdravých životních hodnot, zvládnání agresivity, osobní zodpovědnost, podpora kladného vztahu ke svému tělu a vedení ke zdravému životnímu stylu.

Ročně působí lektori ve třídách MŠ obvykle 3 vyučovací hodiny, ve třídách I. stupně (2. – 5. ročník) působí lektori obvykle čtyři vyučovací hodiny (2 dvouhodinové bloky) ročně, na II. stupni pak obvykle šest vyučovacích hodin ve třech dvouhodinových blocích. Spolupráce se školou bývá dlouhodobá, lektori naší organizace vstupují do stejných tříd opakovaně (obvykle dvakrát ročně). Dítě za dobu své školní docházky absolvuje cca 40 hodin interaktivní práce s kvalifikovaným lektorem. Pokud žák absolvuje program i v MŠ, jedná se o 43 hodin, v případě absolvování programů určených i pro 1. a 2. ročník SŠ poté 51 hodin.

Cíle programu DPPP (všeobecné primární prevence)

1. Předcházení a zmírnění následků rizikového chování.
2. Podpora zdravého způsobu života a motivace ke trávení volného času pozitivním způsobem.
3. Žáci jsou schopni náhledu na rizikové situace, dokážou zvážit důsledky vlastních rozhodnutí a zaujmout žádoucí postoj.
4. V případě setkání se s problémovou situací dokážou žáci vhodně zareagovat (např. odmítnout nabízenou návykovou látku, bránit se šikaně, projevit svůj názor na věc, poskytnout zpětnou vazbu, asertivně zareagovat apod.).
5. Žáci dokážou vyhledat pomoc dospělého člověka v případech, se kterými si sami neumí poradit (týrání, zneužívání, šikana apod.) a znají možné alternativy, kam se mohou obrátit.
6. Podpora utváření zdravého kolektivu v rámci jednotlivých tříd.
7. Žáci, kteří se zúčastní programu, získávají informace a možnosti diskutovat o zvolených tématech, utvářet si postoje, osvojovat si žádoucí reakce, zvážit dopady a případné alternativy vlastního chování.
8. Třídní učitelé jsou informováni o stavu rizikového chování v dané třídě a znají navržený postup pro další možnou práci se třídou.
9. Školní metodik prevence a vedení školy získá náhled aktuální situace, která je v dané škole v oblasti rizikového chování a doporučení, kam následně směřovat další preventivní působení.

Konkrétní cíle se odvíjejí od konkrétních témat, která zástupci školy zvolí pro jednotlivé třídy. Konkrétní podoba je definována v dokumentu „Metodika programů VPP Prevalis, z. s.“.

6. 2 PROGRAM EMOCE DO ŠKOLY PATŘÍ

program školské selektivní primární prevence

Zaměřuje se na skupiny osob, u kterých jsou ve zvýšené míře přítomny rizikové faktory pro vznik a rozvoj různých forem rizikového chování. Jsou více ohroženi než jiné skupiny populace. Program reflektuje místní specifika a je zapojen do místního a

regionálního systému preventivního působení. Podoba programu je tvořena na základě specifík dané cílové skupiny.

Program je realizován ve školním prostředí, respektuje běžný provoz školy a je vytvořen dle specifík dané školy. Doplnuje a navazuje především na Minimální preventivní program školy a je v souladu s Metodickým doporučením k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č. j.: 21291/2010-28.

Cíle programu Emoce do školy patří (selektivní primární prevence)

PROTK

Program je postaven na aktivním zapojení účastníků, využívá vícero strategií. Jeho cílem je předcházení, zmírnění či zastavení rozvoje rizikového chování se zaměřením na konkrétní rizikové chování. Aktivity realizované v rámci programu podporují osobnostní rozvoj žáků (jako například posilování zdravého sebevědomí, vnímání vlastních emocí, práce s napětím), získání znalostí a nácvik dovedností potřebných pro osvojení žádoucích komunikačních návyků, schopnost odolávat manipulaci, samostatné rozhodování apod. Podněcuje ke zdravému způsobu života a nabízí pozitivní alternativy pro trávení volného času ve prospěch řešení aktuálního problému. Třídní učitelé jsou informováni o stavu rizikového chování v dané třídě a znají navržený postup pro další možnou práci se třídou.

Školní metodik prevence a vedení školy získá náhled na aktuální situaci, která je v dané třídě v oblasti rizikového chování a doporučení, kam následně směřovat další preventivní působení.

Konkrétní cíle se pak odvíjejí od konkrétní zakázky.

Pokud si lektor prevence uvědomí, že hranice mezi všeobecnou primární prevencí, kterou realizuje, a selektivní primární prevencí je obtížně stanovitelná, pak:

- nerealizuje selektivní primární prevenci, pokud k ní není kompetentní, a nastalou situaci konzultuje s vedoucí CPP a následně je projednána na nejbližší poradě;
- pokud je kompetentní k realizaci selektivní primární prevence, pak počká do přestávky a případně upravuje zakázku se zájemcem o program (tj. školou, třídním učitelem...);
- pokud je realizátor kompetentní, škola je přístupna na změnu zakázky, ale realizátor zhodnotí, že aktuálně se neorientuje v nevhodnějším postupu, řešení odloží a projedná je na nejbližší provozní poradě nebo intervizním či supervizním setkání.

7 Etický kodex

Etický kodex pracovníka Prevalis, z. s. je samostatným dokumentem.

8 Kodex práv klientů Centra primární prevence

Kodex práv klientů Centra PP je zpracován v kapitole 2. 1 Operačního manuálu.

9 Provozní doba organizace

Provozní doba organizace je stanovena Organizačním a provozním řádem.

10 Personální zajištění Centra primární prevence

Personální zajištění programů školské primární prevence je zpracováno v Operačním manuálu a v samostatném dokumentu Personální zajištění realizace programů všeobecné a selektivní prevence Operačním manuálu a v samostatném dokumentu Personální zajištění realizace programů všeobecné a selektivní prevence.